

Motion till riksdagen 2019/20:2833

av **Ulf Kristersson m.fl. (M)**

Från bidrag till jobb – Moderaternas integrationspolitik

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svenska språket är nyckeln in i samhället och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om individuell prestationsplan och ökade kunskapskrav vid sfi-utbildningen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att grundläggande kunskaper i svenska språket ska vara ett krav för permanent uppehållstillstånd och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att begränsa rätten till betald tolk och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om obligatorisk språkförskola och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svenska språkets roll bör stärkas i förskolan och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mer svenska för de elever i grundskolan som behöver och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbetslinjen ska gälla lika för alla och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla utbildningsplikten inom ramen för etableringsprogrammet och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommuner bör få ta ansvar för nyanländas etablering och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att full tillgång till svenska bidrag och förmåner enbart bör fås genom eget arbete eller permanent och laglig bosättning i landet och tillkännager detta för regeringen.

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undantaget för flyktingar och alternativt skyddsbehövande i kvalificeringsregeln för garantipension och sjuk- och aktivitetsersättning ska tas bort och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kvalificering genom arbete för full föräldrapenning och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om sänkt inkomstskatt med tonvikt på låga inkomster och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om införande av inträdesjobb och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om införande av bidragstak och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökade krav på motprestation i försörjningsstödet och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att riksnormen är det enda som får prövas i försörjningsstödet och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att oanmälda hembesök hos personer med försörjningsstöd ska tillåtas och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ställa krav på grundläggande kunskaper i svenska och om det svenska samhället för att erhålla svenskt medborgarskap och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda ett krav på egen försörjning för svenskt medborgarskap och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förlänga kravet på hemvist för svenskt medborgarskap och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en möjlighet att förvärva medborgarskap två år tidigare vid arbete och egen försörjning och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka samhällsorienteringen för nyanlända och införa en avslutande examination i samhällsorientering och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om införandet av nationella kursplaner med fokus på värderingar för samhällsorienteringen som tydligt anger utbildningens innehåll och mål och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en kortare samhällsorientering vid mottagandet av en asylsökande eller nyanländ elev vid grund- och gymnasieskolor och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att äldre bör omfattas av samhällsorienteringen och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att motverka parallella samhällen och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda ett införande av slöjförbud i förskolan och i grundskolan och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en särskild brottsrubricering för hedersbrott och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka skyddet för dem som utsätts för oskuldskontroller och tillkännager detta för regeringen.

32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett särskilt brott som förbjuder tvång och otilbörliga påtryckningar som syftar till att upprätthålla heder och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram informationsmaterial till nyanlända om mänskliga fri- och rättigheter, demokrati, jämställdhet samt hedersrelaterat våld och förtryck och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta ett helhetsgrepp om bostadspolitiken och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om värdigt boende under asyltiden och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta bygga ut antalet karriärlärartjänster i utanförskapsområden och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en särskild satsning på lärarassistenter för att vända skolresultaten i utsatta områden och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka rätten till förskola för barn vars föräldrar får långvarigt försörjningsstöd eller är arbetslösa och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta en tvåårig yrkesskola på gymnasial nivå, där fokus ligger på yrkesämnen och svenska för nyanlända, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige ska vara ett öppet land och en självklar del av världen. Hit har människor kommit i generationer för att arbeta och bidra till vårt samhälle. Sverige har också tagit ett stort ansvar för människor på flykt. Det ska vi vara stolta över.

Men att bejaka öppenhet mot omvärlden är inte detsamma som oreglerad invandring. Att ha en rättssäker och reglerad invandring innebär att ett nej ska vara ett nej. Lika viktigt är att ett ja ska vara ett ja – det ska bära löfte om en riktig möjlighet att bygga sin framtid i vårt land.

Sverige misslyckas i dag i båda delar. Det är allvarligt. Medan en framgångsrik integration stärker Sverige så är misslyckad integration kostsam. Både mänskligt och ekonomiskt. Följden av detta misslyckande är ett växande utanförskap. Personer som vistas i Sverige utan tillstånd fortsätter sina liv i skuggsamhällen, medan de som har rätt att stanna löper stor risk att fastna i bidragsberoende. Sverige betalar i dag ett högt pris för en misslyckad integrationspolitik och det enda sättet att pressa ner priset är att få integrationen att fungera bättre. Att lösa integrationsproblemen kommer att kräva kraftfulla åtgärder och det kommer att ta tid.

Integrationen sker inte i ett vakuum utan är nära sammankopplat med migrationen. Sverige har under alltför lång tid haft en hög nivå på asylinvandringen, utan att ta verkligt ansvar för att de som invandrar också blir en del av samhället. Antalet människor som kommer till Sverige påverkar våra möjligheter att lyckas med integrationen. Det här är inga enkla frågor. Men om vi inte på allvar tar tag i

invandringsfrågan kommer vi aldrig kunna ge de som kommit hit en verklig chans att komma in i samhället och nå sin fulla potential. För att lösa integrationsproblemen måste Sveriges asylmottagande vara betydligt lägre än i dag.

Moderaterna är det enda partiet som har en sammanhållen integrationspolitik och vi är beredda att vända på varje sten för att hitta nya lösningar. Det finns i Sverige en bärande idé att integration handlar om en ”process från två håll”, där invandrare och svenskfödda ska integreras i ett nytt multikulturellt samhälle. Den ansatsen vill vi förändra. Politiken ska helt och fullt fokusera på att de som kommer till Sverige ska tillåtas och förväntas bli en del av det svenska samhället.

Moderaterna kommer att göra allt för ett samhälle där var och en får möjlighet att växa av egen kraft. Och där fler människor får möjlighet att bidra. Med egen ansträngning ska den som kommer till Sverige kunna gå från nyanländ till nyanställd och slutligen bli ny medborgare. Det handlar om arbete, utbildning och att behärska svenska språket. Men det handlar lika mycket om jämställdhet, individuella fri- och rättigheter och delaktighet i det svenska samhället. Det här är vad vi bör förvänta oss av alla människor som bor i Sverige, och det svenska medborgarskapet måste bygga på denna grund. Det gäller lika för alla.

Språket är nyckeln till Sverige

Integrationen måste börja fungera. Vårt samhälle är i dag delat och om inte utvecklingen vänder riskerar denna delning att bli permanent. Svenska språket är nyckeln till det svenska samhället – till arbete, social rörlighet och förståelse för våra institutioner. Fler måste lära sig det svenska språket snabbare än vad som sker i dag. Moderaterna vill införa tydliga krav på att invandrare ska lära sig grundläggande svenska, så att fler kan komma in på arbetsmarknaden snabbare än i dag. Kunskaper i svenska ökar möjligheterna att förstå det svenska samhället och vilka rättigheter och skyldigheter som gäller i vårt land. I dag har barn som är födda i ett annat land, eller som har utrikes födda föräldrar, inte samma förutsättningar att klara skolan som de barn som fötts i Sverige. Kunskaperna i svenska är ofta alltför dåliga och bland de nyanlända barnen varierar förkunskaperna stort beroende på hur den tidigare skolgången sett ut. Tillräckliga språkkunskaper är grunden för en skola där alla barn, oavsett bakgrund, ges chansen att bygga en framtid på egna meriter.

Högre krav på deltagare i sfi

Fler måste klara sfi för att kunna ta sig vidare till jobb eller utbildning. Under de första åren i Sverige läser nyanlända svenska för invandrare (sfi) som en del av etableringsplanen. I dag är det vanligt att studierna avbryts eller att man läser i många år utan att göra tillräckliga framsteg. Moderaterna vill därför ställa högre krav på deltagare i sfi så att fler lär sig svenska snabbare. Varje person som påbörjar sfi ska få en individuell prestationsplan som uppskattar tiden det kommer att ta att slutföra varje kurs och studieväg. Prestationsplanen ska utformas med hänsyn till den studerandes förkunskaper, såsom tidigare utbildning. Vid avbrutna studier eller studier som inte fullföljs med godkända studieresultat inom den angivna tidsramen aktualiseras ett åtgärdssystem som innebär att individer kan få en varning och ytterst delvis eller helt indragen etableringsersättning.

Språkkrav för permanent uppehållstillstånd och medborgarskap

Grundläggande kunskaper i svenska har stor betydelse för integrationen. Vill man få permanent uppehållstillstånd och slutligen bli svensk medborgare är det därför rimligt att man också lär sig grundläggande svenska. Moderaterna vill att grundläggande kunskaper i svenska språket ska vara ett krav för att få såväl permanent uppehållstillstånd som medborgarskap.

Begränsa rätten till betald tolk

Tolktjänster och tolkningens infrastruktur kostar det offentliga ungefär två miljarder kronor årligen. Rätten till tolk vid kontakter med myndigheter är i dag obegränsad för individer som inte behärskar svenska. Det spelar ingen roll hur länge en person har varit i Sverige. Det skickar helt fel signaler om det egna ansvaret att lära sig svenska och värdet av det svenska språket. Moderaterna föreslår därför att rätten till betald tolk upphör för personer som har permanent uppehållstillstånd. Undantag ska göras för brottmål eller utlänningsmål i de fall då det står klart att ett tolkbehov föreligger. Genom att stärka drivkrafterna att lära sig svenska och därmed klara sig utan tolk vinner både den enskilda personen som samhället.

Obligatorisk språkförskola

Det är inte bara utrikes födda föräldrar som behöver stärka sina svenskkunskaper. Minst lika viktigt är att familjernas barn får de kunskaper i svenska som behövs för att de ska ha samma möjligheter som andra barn att klara skolan. Det finns i dag stora brister i hur förskolor lever upp till skollagens krav att ge alla barn möjlighet att utveckla både sitt modersmål och svenska språket. Studier visar att många barn som inte har svenska som modersmål lämnar förskolan för att börja i förskoleklass utan att kunna den svenska som krävs för att lära sig att läsa och skriva. Därför föreslår Moderaterna att alla nyanlända barn och barn till nyanlända föräldrar ska omfattas av en obligatorisk språkförskola om 15 timmar i veckan från tre års ålder. Särskild hänsyn ska tas till denna målgrupp på förskolan och extra stöd och undervisning ska ges för att främja språkutvecklingen i svenska.

Svenska språkets roll ska stärkas i förskolan

Dessutom föreslår Moderaterna att svenska språkets roll stärks i läroplanen till förskolan, kompetensutveckling för förskollärare och att Skolverket ska ges i uppdrag att ta fram särskilda kompetensutvecklingskurser för förskollärare i språkutvecklande arbetsätt riktat mot nyanlända barn. I dag saknas det ofta en uttalad plan för hur man ska stödja barns lärande i svenska när barnet har ett annat modersmål.

Mer svenska för de elever som behöver

Alldeles för många elever lämnar grundskolan utan behörighet till gymnasiet. Ett avgörande problem är att alldeles för många elever inte lär sig tillräckligt bra svenska. Därför vill Moderaterna se mer svenska i lågstadiet. Det kommer att hjälpa alla barn, men allra mest de barn som inte talar svenska hemma. Men det räcker inte – 38 procent av eleverna som läser ”svenska som andraspråk” klarar inte godkänt betyg i årskurs 6, och 37 procent lämnar nian utan godkänt betyg i svenska. Därför föreslår Moderaterna att ”elevens val” avskaffas i sin nuvarande form och att återstoden av de 177 timmarna

fördelas över de ämnen där eleverna har störst behov. Särskilt viktigt är det med mer svenska för de nyanlända elever som inte når godkänt i svenskstudierna. Målet måste vara att alla elever lämnar grundskolan med behörighet till gymnasiet.

Arbetslinjen ska gälla lika för alla

Den stora klyftan i dagens Sverige finns mellan de som har ett jobb och de som inte har det. Arbetslösheten bland invandrare är i dag genomgående mycket högre än för inrikes födda. En majoritet av dem som får försörjningsstöd är födda utomlands. Detta gäller inte minst utrikes födda kvinnor då de har en särskilt svag ställning på arbetsmarknaden och fastnar i bidragsberoende i hög grad.

Det är uppenbart att regeringen inte lyckades använda den långvariga högkonjunkturen till att minska de integrationsproblem som Sverige har. I stället har skillnaderna mellan invandrare och svenskfödda blivit än mer tydliga. Samtidigt som arbetslösheten bland svenskfödda är mycket låg så har arbetslösheten bland invandrare ökat. Och samtidigt som svenskfödda med försörjningsstöd minskar, ökar antalet invandrare med försörjningsstöd.

Därför krävs omfattande reformer för att fler ska komma i arbete och egen försörjning. Det måste även vara enkelt för nyanlända, som ofta har en bakgrund som egenföretagare, att snabbt kunna starta och driva företag i Sverige.

Sverige måste bli ett samhälle där alla – oavsett kön, klass eller klan – ska kunna växa av egen kraft. Vad man gör och vart man är på väg ska betyda mer än varifrån man kommer. Det börjar med ett arbete och möjligheten att försörja sig själv.

Kommuner som vill får ta ansvar för etableringen

Fler måste också ta steget in på arbetsmarknaden under sina första år i Sverige. Erfarenheten visar att många annars fastnar i långvarigt utanförskap och bidragsberoende. Efter att man kommit till Sverige och fått uppehållstillstånd som skyddsbehövande eller anhörig, får man under sina första två år i Sverige delta i Arbetsförmedlingens etableringsprogram. Där bör vägen till integration och egen försörjning starta. Etableringsprogrammet har dock ännu inte levererat tillfredsställande resultat. Det gäller tydligare krav på att lära sig svenska och på att utbilda sig för att möta kraven på svensk arbetsmarknad. Närmare hälften av alla som är inskrivna i etableringsuppdraget har en förgymnasial utbildning. Vägen till ett jobb kommer därför ofta behöva gå via den kommunala vuxenutbildningen. Inom ramen för migrationsöverenskommelsen 2015 drev Moderaterna på för en utbildningsplikt för vuxna nyanlända med kort utbildning. En form av utbildningsplikt har nu införts. Resultatet är hittills blygsamt. Dessutom är innehållet av utbildningsplikten oklart och behöver förtydligas.

Eftersom Arbetsförmedlingen har stora brister och resultaten för nyanländas etablering i Sverige inte är tillfredsställande anser vi att de kommuner som vill bör kunna ta över ansvaret för integrationen och etableringen av nyanlända.

Kvalificering in i bidragssystemen

När våra ersättnings- och bidragssystem byggdes upp togs inga hänsyn till att stora migrationsströmmar kunde vara bromsklossar för integration, eller till och med påverka systemens legitimitet. Bidragen fick därför till stor del en bosättningsbaserad, i stället

för en arbetsbaserad, utformning. I vår tid innebär det att nyanlända och invandrare som aldrig haft ett jobb ges tillgång till stora delar av socialförsäkringssystemen, utan att ha arbetat och betalat skatt. Moderaterna anser att detta behöver förändras. Vi menar att nyanlända i större grad successivt ska arbeta sig in i rätten till olika bidrag och sociala ersättningar. Det skulle stärka drivkrafterna för arbete och integration och minska den ekonomiska belastningen på systemen.

Full tillgång till svenska bidrag och förmåner bör man enbart få genom eget arbete eller genom permanent och laglig bosättning i landet. Den exakta utformningen är något som bör utredas noggrant så att vi får ett långsiktigt och hållbart bidragssystem.

Undantaget för flyktingar och alternativt skyddsbehövande i kvalificeringsregeln för garantipension och sjuk- och aktivitetsersättning bör också tas bort. Samma kvalificeringsregler ska gälla lika för alla i Sverige.

Kvalificering genom arbete till full föräldrapenning

För nyanlända kvinnor tar etableringen längre tid än för nyanlända män. En förklaring är att kvinnorna tar ett större ansvar för barn och familj. Det är också uppenbart att det nuvarande regelverket i föräldraförsäkringen försenar inträdet på arbetsmarknaden för utrikes födda kvinnor. Under de första två åren i Sverige utgörs närmare 40 procent av de nyanlända kvinnornas totala inkomst av ersättningar såsom föräldrapenning, sjukpenning och sjuk- och aktivitetsersättning. Motsvarande andel bland männen är sju procent.

För att stärka arbetslinjen för dem som aldrig fått sitt första jobb, och inte minst utrikes födda kvinnor, bör kvalificering genom arbete krävas för full föräldrapenning. För de som saknar sjukpenninggrundande inkomst bör föräldrapenningen begränsas till 12 månader. Nyanlända som inte arbetar och som inte har permanent uppehållstillstånd ska bara ha rätt till föräldrapenning upp till barnets ettårsdag. Samtidigt bör rätten till förskola utökas för denna grupp. Med en mer generös förskola och kortare föräldrapenning bör samtidigt kraven på att göra sig anställningsbar öka genom exempelvis krav på bredare arbetssökande eller att delta i utbildning.

Sänkt inkomstskatt med tonvikt på låga inkomster

För att det ska löna sig bättre att arbeta vill vi införa ett nytt jobbskatteavdrag med en förstärkning för låga inkomster och som innebär sänkt skatt för alla som jobbar, men särskilt för dem som tar steget från utanförskap till jobb.

Inträdesjobb – att lära sig jobbet på jobbet

Ett stort hinder för många som befinner sig i utanförskap är att deras kunskaper inte räcker till på den svenska arbetsmarknaden. Att få det där första jobbet efter att man gått klart en utbildning eller nyligen kommit till Sverige är ovärderligt. För att stärka integrationen och för att fler ska kunna lämna utanförskap för jobb vill vi införa en ny förenklad anställning för nyanlända och unga upp till 23 år utan gymnasieexamen.

Inträdesjobben sänker kostnaden för att anställa och gör att fler vågar satsa på en tidigare oprövad person. Lönen uppgår till 70 procent av rådande ingångslön i branschen, upp till ett tak om 21 000 kronor i bruttolön per månad. 30 procent av arbetstiden anses därmed gå till att lära sig arbetet eller utbildning. För att ytterligare sänka anställningskostnaden slopas arbetsgivaravgiften för den som har ett inträdesjobb.

Inför bidragstak så att det alltid lönar sig att arbeta

I dag är det inte tillräckligt lönsamt att gå från bidrag till arbete. En publicerad rapport från Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (ESO) stärker bilden av att de ekonomiska drivkrafterna att gå från bidrag till arbete är alltför svaga – och ibland till och med negativa – bland personer som får sin huvudsakliga inkomst från etableringsersättningen eller från försörjningsstödet. Detta gäller i synnerhet för familjer med barn.

I Sverige ska en självklar princip gälla: ingen som kan jobba ska tjäna mer på bidrag än på arbete. För att säkerställa att det alltid ska löna sig att arbeta vill vi införa ett bidragstak som omfattar personer som har etableringsersättning eller försörjningsstöd av arbetsmarknadsskäl. Inom försörjningsstödet ska det alltså inte omfatta den som är sjuk eller av andra sociala skäl inte kan arbeta. Den exakta utformningen behöver utredas men den grundläggande principen ska vara att ingen som kan jobba ska tjäna mer på bidrag än på arbete.

Inför en strikt arbetslinje i försörjningsstödet

Försörjningsstödet, eller socialbidrag som det också kallas, är tänkt som det yttersta skyddet när andra möjligheter är uttömda. För många arbetslösa har det dock blivit en långvarig försörjning, inte minst för utrikes födda kvinnor som ofta är över-representerade i försörjningsstödet. Att bryta beroendet av försörjningsstöd är därför inte bara centralt för att bekämpa utanförskapet, utan också en jämställdhetsfråga.

Socialtjänstlagen bör därför skärpas så att alla kommuner ställer krav på motprestation, normalt på heltid, för den som får försörjningsstöd. Dagens aktivitetskrav bör också få större inslag av jobbsökande. Det ska till exempel ställas krav i alla kommuner på att den som har försörjningsstöd, men som kan arbeta, ska söka arbete i hela landet. Aktivitetskraven i socialtjänstlagen bör även utökas. Den som uppbär föräldrapenning och söker kompletterande försörjningsstöd, ofta nyanlända kvinnor, ska åläggas ett krav på att delta i exempelvis språkinsatser. Den som inte fullföljer sin motprestation bör inte kunna räkna med fullt bidrag.

Kommunerna kan i dag besluta om generella undantag i inkomstprövningen eller behovsbedömningen som gör att försörjningsstödet blir mer generöst. För att öka drivkrafterna till arbete bör det i stället fastställas att riksnormen ska vara det enda som får prövas. Det innebär inte att ett hushåll alltid får lika mycket som ett annat eftersom försörjningsstödet fortsatt utgår från en individuell bedömning.

Försörjningsstödet ges fortfarande på familjenivå, och utbetalning sker inte sällan till mannen i familjen. Möjligheterna att individualisera inkomstgränserna för arbetsinkomster i försörjningsstödet bör därför ses över så att försörjningsstödet betalas ut jämlikt. Att pröva personer individuellt för ytterligare bidrag, med krav på motprestation, skulle vara ett sätt att markera kvinnors individuella rättigheter och stärka inflytandet över familjens ekonomi.

Hembesök

Hembesök är ett viktigt verktyg för att kunna ge rätt stöd till dem som är i behov av försörjningsstöd samt även för att identifiera fusk och felaktiga utbetalningar. Socialtjänstlagen bör ändras i syfte att alla kommuner ska kunna göra regelbundna och, vid behov, oanmälda hembesök hos den som har försörjningsstöd. Den som inte accepterar sådana hembesök bör inte ha rätt till försörjningsstöd.

Hembesök är också ett viktigt verktyg för att upptäcka och komma till rätta med missförhållanden i hemmet. För att i ett tidigt skede kunna fånga upp barn som riskerar att fara illa är hembesök en effektiv insats. I dag finns en lång tradition av att barnavårdscentraler gör hembesök hos nyblivna föräldrar, men de görs ofta bara en gång när barnet är väldigt litet. Möjligheterna att upptäcka missförhållanden är mycket små eftersom uppföljning sällan görs. Moderaterna bör därför verka för att kommuner genomför hembesök längre upp i åldrarna tillsammans med socialtjänsten. Det gör det möjligt att identifiera missförhållanden och riskmiljöer i ett tidigt skede.

Uppvärdera det svenska medborgarskapet

Det svenska medborgarskapet står för samhörighet med Sverige och bidrar till sammanhållningen i vårt samhälle. Människor som har sin framtid i Sverige ska ha goda möjligheter att bli medborgare och fullt ut vara en del av samhället, bidra och ta ansvar. Medborgarskapet ska också vara en stark drivkraft till integration. Att ställa krav på grundläggande språkkunskaper och kunskaper om det svenska samhället ska därför vara en bärande del för möjligheten att bli svensk medborgare.

Krav på grundläggande språk- och samhällskunskaper

Det svenska språket förenar människor i Sverige, oavsett bakgrund. Det har stor betydelse för integrationen, liksom för möjligheten att ta del av de rättigheter, möjligheter och skyldigheter som följer med medborgarskapet. Samma sak gäller grundläggande kunskaper om vårt samhälle.

För medborgarskap i Sverige bör det därför ställas krav på grundläggande kunskaper i svenska och om det svenska samhället. Dessa kunskaper ska kunna visas både genom prov och på andra vis, till exempel genom godkända betyg från universitetskurser. Möjlighet till dispens från kraven bör finnas exempelvis på grund av ålder, hälsa eller olika funktionsnedsättningar.

Krav på egen försörjning

Egen försörjning har stor betydelse för integrationen och för människors möjligheter att växa. Tidigare fanns ett krav på försörjning för medborgarskap. Vi vill att ett återinförande ska utredas, inte minst så att reglerna om medborgarskap hänger ihop med andra delar av integrationspolitiken. Kravet skulle exempelvis kunna vara att den huvudsakliga inkomsten inte utgörs av försörjningsstöd.

Två års längre hemvist för att bli svensk medborgare

I dag krävs som huvudregel fem års hemvist i Sverige för medborgarskap. För statslösa och flyktingar gäller fyra år och för nordiska medborgare två år. 2015 införde Sverige ett asylsystem med tillfälliga uppehållstillstånd, och Moderaterna vill att det ska gälla även framöver. Det innebär att tidpunkten för förvärv av permanent uppehållstillstånd respektive svenskt medborgarskap med dagens regler i många fall kan komma att ligga mycket nära varandra. Permanent uppehållstillstånd bör dock vara ett steg på vägen till ett medborgarskap. Två års förlängning av hemvisten skulle innebära sju år som huvudregel och sex år för statslösa och flyktingar. En sådan förändring skulle också

medföra att våra regler bättre harmonierar med motsvarande regler i andra jämförbara länder.

Arbetslinjen till medborgarskap

Arbete och egna ansträngningar ska alltid löna sig. Det gäller även vid möjligheten att bli svensk medborgare. Vi vill därför införa en möjlighet att förvärva medborgarskap två år tidigare för den som jobbar och försörjer sig själv. Det ska fortsatt krävas tillräckliga kunskaper i svenska och om det svenska samhället.

Demokratins värderingar

I Sverige ska rättigheter, skyldigheter och möjligheter gälla lika för alla, oavsett vem du är och var du kommer ifrån. Samtidigt har var och en ett eget ansvar för sina livsval och för att vara med och bygga det samhälle som vi skapar gemensamt. Jämställdheten i Sverige är bland annat ett resultat av politiska reformer. Denna utveckling har sitt ursprung i värderingar som vi i Sverige tagit fasta på och gjort till våra egna – politiska idéer om människors lika värde, frihet, individualism, meritokrati och barns rättigheter.

För att vända den svenska integrationskrisen behövs ett långsiktigt arbete med reformer inom flera olika områden: skolan, språket, jobben och mycket mer. Det krävs också att vi så tidigt som möjligt arbetar målmedvetet för att lära ut och diskutera våra normer och värderingar till de som kommer till Sverige.

Krav på kunskaper om svenska samhället

Samhällsorienteringen är avgörande för att så tidigt som möjligt ge nyanlända en grundläggande förståelse för det svenska samhället. Uppdraget består både i att förmedla kunskaper om vardagslivets praktiska aspekter och om de grundläggande värderingar som gäller i Sverige.

Samhällsorienteringen behöver inledas redan under asylprocessen och vara obligatorisk från dag ett samt spegla olika dimensioner av det svenska samhället. Den ska tydligt befästa vikten av det svenska språket, eget arbete samt de rättigheter och skyldigheter som gäller här. Om en asylsökande inte deltar i de aktiviteter Migrationsverket arrangerar ska hon eller han inte heller ha rätt till den dagsersättning som asylsökande annars får.

I 2015 års migrationsöverenskommelse mellan sex riksdagspartier ingick att samhällsorientering under asyltiden ska bli obligatorisk. Detta är dock fortfarande inte fallet. Det har nu gått fyra år sedan migrationsöverenskommelsen slöts. Att det fortfarande finns åtgärder i överenskommelsen som inte har blivit verklighet är givetvis väldigt illa. Regeringen måste snarast återkomma till riksdagen med förslag som gör samhällsorientering under asyltiden obligatorisk.

Utökad samhällsorientering för alla nyanlända

Moderaterna vill utöka samhällsorienteringen för nyanlända från 60 till 100 timmar och införa en avslutande examination i samhällsorientering, ett samhällstest. Grundläggande samhällskunskaper ska också vara ett krav för att få medborgarskap i Sverige.

Ökat fokus på värderingar i samhällsorienteringen

Tyngdpunkten i samhällsorienteringen ska enligt dagens förordning ligga på den praktiska aspekten av att leva i Sverige – hur man lever och bor i Sverige liksom hur man åldras och vårdar sin hälsa. Det menar Moderaterna är fel. Praktiska aspekter ska ingå i samhällsorienteringen men ska inte utgöra huvuddelen. I stället måste den utvecklas till att fokusera på huvudsakliga värderingsskillnader, hur vi väljer att leva här i Sverige och vad som är viktigt för oss.

Samhällsorienteringen måste därför stöpas om i ny form. Barns och ungdomars rättigheter måste belysas tydligare. Även kvinnors rättigheter ska belysas, med fokus på bland annat jämställdhet och nolltolerans mot hedersförtryck. Förväntan på arbete och egen försörjning måste lyftas tydligare, och vi måste tydligt markera vikten av lagar och regler.

Nationella kursplaner med fokus på svenska värderingar och jämställdhet

I dag finns ingen nationellt framtagna läroplan eller kursplan för samhällsorienteringen. Varje kommun är i stället ansvarig för att ta fram en plan för samhällsorientering. Det innebär att det är svårare att följa upp och att kvalitetssäkra att likvärdig samhällsorientering ges över hela landet. En utvärdering gjord av länsstyrelsen visar att det finns stora skillnader i genomförande, innehåll och utförande.

För att samhällsorienteringen ska vara likvärdig över hela landet behöver styrningen förstärkas. Därför vill Moderaterna införa en nationell kursplan som tydligare anger samhällsorienteringens innehåll och mål.

Obligatorisk samhällsorientering för nyanlända elever

I dag finns ingen obligatorisk samhällsinformation till nyanlända barn och unga nyanlända. Om barn inte känner till sina rättigheter enligt svenska grundläggande värderingar och lagar, kan de inte heller hävda dem. Därför vill Moderaterna att alla grund- och gymnasieskolor skolor ges i uppdrag att vid mottagandet av en asylsökande eller nyanländ elev genomföra en kortare samhällsorientering anpassad till elevens ålder. Särskild vikt skall läggas vid frågor som demokrati, allas lika värde, barns rättigheter och jämställdhet. Samhällsorienteringen bör även innehålla praktisk information om vart man som barn kan vända sig för att ta tillvara sina rättigheter eller få stöd och hjälp, exempelvis den lokala ungdomsmottagningen, socialtjänsten eller tjejjourer.

Äldre bör omfattas av samhällsorienteringen

Även äldre över 65 år bör omfattas av krav på deltagande i samhällsorientering, såvida det inte vore olämpligt med hänsyn till sjukdom och dålig hälsa. De äldre i familjen är ofta värderingsbärare och det är viktigt att information om samhällets rättigheter och skyldigheter även kommer dem till godo.

Skärpt tillsyn av samhällsorienteringen

Det behövs även bättre uppföljning. Länsstyrelserna har ett uppföljningsuppdrag, men det omfattar ingen granskning eller tillsyn av enskilda verksamheter utan är en mer övergripande rapportering om organisation och deltagande. I samband med att

nationella kursplaner införs bör även tillsynen skärpas, i syfte att säkerställa att verksamheterna följer det uppsatta innehållet och målen.

Översyn av diskrimineringslagen

Ett effektivt arbete mot diskriminering är av stor vikt för att öka samhörigheten i samhället och för att stärka människors frihet och trygghet samt skapa förutsättningar för fler att nå sin fulla potential. År 2009 infördes en ny diskrimineringslag. Tanken var att arbetet för att motverka diskriminering skulle bli rakare och tydligare och därigenom mer effektivt. Vi vill att den nya diskrimineringslagen nu ses över och utvärderas. Inom ramen för en sådan översyn bör det analyseras hur de intresseavvägningar som ska ske enligt lagen har fallit ut i praktiken. Ett syfte bör vara att tydliggöra att jämställdhet och jämlikhet bör tillmätas större betydelse i lagstiftning och tillämpning.

Motverka parallella samhällen och förtryck

I Sverige ska ingen ha rätt att hindra någon annan från att gå ut och röra sig fritt, träffa kompisar, besöka ett badhus, jobba eller skaffa sig en utbildning. Men i dag lever många vuxna och barn under hedersrelaterat våld och förtryck. Att blunda för hedersvåld och hedersförtryck är att svika de människor som är utsatta. När värderingarna om jämställdhet och frihet utmanas så måste det motverkas dels genom en livskraftig värderingsdebatt, dels genom konkret politik. Det svenska samhället behöver arbeta mer aktivt med att motarbeta ojämställdhet samt stödja människor och organisationer som verkar för jämställdhet och respekt för individens frihet i alla delar av Sverige.

Utred ett införande av slöjförbud i förskolan och i grundskolan

Föräldrar som tvingar sina barn att ha slöja utgör ett uttryck för en hederskultur som bör bekämpas. Här är det viktigt att det svenska samhället är tydligt. Vi tolererar inte tvång eller hederskultur. I Sverige har vi vidare kommit relativt långt i synen på jämställdhet mellan män och kvinnor. Att tillåta barn att bära slöja i skolan är att ge efter för en kvinnosyn som vi inte vill ska etableras eller utvecklas i Sverige. Skolan bör inte på något sätt medverka till att upprätthålla en hederskultur eller begränsa barns frihet på grund av deras kön. Frågan om slöja på barn är dock inte enkel. Moderaterna vill därför att en statlig utredning ska tillsättas för att överväga om ett slöjförbud ska införas i svensk skola.

Särskild brottsrubricering för hedersbrott

I dag finns inget specifikt hedersbrott i brottsbalken, även om en del handlingar som utförs i hederns namn är kriminaliserade. Straffen fångar dock inte upp brottens allvar. Vi vill därför införa en särskild brottsrubricering för hedersbrott där kontexten och sammanhanget ges en större betydelse; gärningar som begås av flera olika personer i samförstånd ska exempelvis omfattas.

Vid sidan av en sådan ny brottsrubricering vill vi också införa en regel som innebär att hedersmotiv ska utgöra en försvårande omständighet när straff mäts ut.

Stärk skyddet för de som utsätts för oskuldskontroller

Den som mot någon annans vilja utför en oskuldskontroll kan göra sig skyldig till exempelvis våldtäkt. Men i dagsläget är skyddet för dem som riskerar att utsättas för oskuldskontroller för svagt. Det bör vara förbjudet att utföra en sådan kontroll på alla som är under 18 år, alldeles oavsett om den som ska utsättas för kontrollen inte uttryckligen motsätter sig den. I samtliga fall då någon under 18 år genomgår en oskuldskontroll anser Moderaterna att både den som utför kontrollen (till exempel en läkare) och den som tar initiativ till att kontrollen ska utföras (det kan handla om en förälder eller en släkting) ska dömas för brott.

Motverka förekomsten av moralpoliser

En annan angränsande och mycket oroande företeelse är förekomsten av så kallade moralpoliser i vissa förortsområden. Kvinnor vittnar om att de tvingas följa informella regler som upprätthålls av män, och även i viss mån kvinnor, bosatta i samma område. Begränsningarna kan avse klädsel, var man rör sig, var man sitter i en servering eller om man exempelvis dricker alkohol. Tvånget upprätthålls genom allt ifrån ovälkomna påpekanden till hot och trakasserier. Även denna form av hedersrelaterade kränkningar som begränsar kvinnors frihet och trygghet måste motverkas med samhällets fulla kraft.

Moderaterna vill därför införa ett särskilt brott – olaga frihetsbegränsning – som förbjuder tvång och otillbörliga påtryckningar som syftar till att upprätthålla heder. Vidare vill vi begränsa moralpolisernas tillträde till allmänna platser genom en möjlighet att meddela tillträdesförbud för personer som skapar otrygghet och begränsar andra personers rörelsefrihet i hederns namn.

Informationsmaterial till nyanlända

De barn, ungdomar och vuxna som kommer till Sverige från andra länder utgör inte en homogen grupp. Många härstammar dock från länder där mänskliga fri- och rättigheter kränks allvarligt. Det är därför viktigt att nyanlända, inte minst flickor och pojkar, får information och kunskap om sina rättigheter, möjligheter och skyldigheter, det vill säga om mänskliga fri- och rättigheter, demokratiska principer och betydelsen av jämställdhet som är fundamentala värderingar i Sverige. Vi ser ett behov av att ta fram ett lättillgängligt och användarvänligt informationsmaterial till nyanlända om mänskliga fri- och rättigheter, demokrati, jämställdhet mellan könen, barnkonventionen, hedersrelaterat våld och förtryck, könsstympning samt skyldigheter och rättigheter i Sverige.

En fungerande bostadspolitik är avgörande för integrationen

Den stora bostadsbristen har briserat i en akut bostadskris med allvarliga konsekvenser för många delar av samhället, inte minst för förmågan att klara integrationen. Underskottet på bostäder växer trots högkonjunktur och låg ränta. Boverket bedömer att Sverige behöver 67 000 nya bostäder varje år fram till 2025. Samtidigt väntas en fortsatt befolkningsökning i Sverige, med upp emot 150 000 nyanlända som ska bosätta sig i Sveriges kommuner inom fyra år.

Sverige är i starkt behov av en politik för fler bostäder och en bättre fungerande bostadsmarknad, både på kort och på lång sikt. I synnerhet behövs reformer som möjliggör för hushåll med låga inkomster att finna bostad till ett åtkomligt pris eller

hyra på acceptabelt avstånd från arbetsmöjligheter. Det krävs framför allt om vi ska främja integrationen och förbättra förutsättningarna för fler nyanlända att komma i arbete och egen försörjning.

Till bilden hör även att många kommuner runt om i landet står inför en fortsatt svår situation att, då behov finns, ordna bostäder till nyanlända. Det vill säga asylsökande, och eventuella anhöriga, som har beviljats uppehållstillstånd i Sverige.

Ta ett helhetsgrepp om bostadspolitiken

Moderaterna vill se genomgripande reformer på bostadsmarknaden för att lösa bostadskrisen. Det innebär ett helhetsgrepp om bostadspolitikens alla delar – från regelförenklningar, rörlighet, hyresmarknad och nybyggnation till finansiering och skuldsättning. Det behövs bland annat omfattande förändringar i planprocessen för att möjliggöra snabbare byggnation och minska risken att lagstiftningen används på ett sätt som bromsar byggandet. Vi ser även ett stort behov av att regeringen genom regleringsbrev utfärdar instruktioner för att myndigheterna ska bidra till att fler bostäder byggs. För att öka byggandet vill vi dessutom se en grundlig översyn och reformering av strandskyddet, ändrade bullerregler och ett reformerat riksintressesystem. Moderaterna ska dessutom verka för att uppnå en blocköverskridande överenskommelse för en ansvarsfull infasning av ett nytt och mindre reglerat hyressättningsystem för hela beståndet.

Effektivisera Migrationsverket i syfte att frigöra bostäder i kommunerna

Migrationsverket bör i större utsträckning än i dag ha asylboenden i större anläggningar. Det ger förutsättningar att frigöra platser i de lägenheter som Migrationsverket hyr runt om i landet.

Därtill är det rimligt med en inbromsning vad gäller utflyttning från asylboenden till de kommuner som har mycket stora problem att ordna lämpliga bostäder för nyanlända. Vi vill också att kommuner som inte klarar att ta fram bostäder till nyanlända, ges möjlighet att betala för en plats på ett asylboende för en viss period.

Stödboenden är en boendeform som riktar sig till ensamkommande unga i åldern 16–20 år. Den som bor på ett stödboende bör kunna dela rum i de fall det bedöms lämpligt. I dag tolkar vissa kommuner Socialstyrelsens rekommendationer på detta område som att ensamkommande unga på stödboenden inte får dela rum.

Värdigt boende under asyltiden

Att ha ett värdigt boende under den första tiden i Sverige, innan beslut om uppehållstillstånd meddelats, är viktigt och minskar risken för trångboddhet och segregation bland nyanlända. En effekt av trångboddhet är att människor riskerar att hamna utanför och att vägen in i samhället försvåras. Moderaterna vill därför att det ska ställas krav på att det egna boendet är värdigt och acceptabelt ur ett boendesocialt perspektiv. Vi vill även göra en översyn av effekterna av lagen om eget boende (EBO).

Skola och utbildning som främjar integrationen

I dag blir mer än 15 procent av alla niondeklassare inte behöriga till gymnasiet. För många blir inte skolan den språngbräda ut i vuxenvärlden som den borde vara. I ett Sverige präglad av jämlikhet och social rörlighet får vi aldrig acceptera detta.

Fler skickliga lärare i utsatta områden

Skickliga lärare ska ha bra betalt. Sveriges lärare ska därför känna sig trygga med att de riktade lönehöjningar som görs i dag ska fortsätta att gälla. För att göra läraryrket mer attraktivt behövs även goda möjligheter att göra karriär och utvecklas i yrket. Alliansregeringen införde därför karriärlärartjänster och målet var att fler än var femte lärare med pedagogisk högskoleexamen skulle få möjlighet till en förstelärartjänst.

Moderaterna vill fortsätta bygga ut antalet karriärtjänster i utanförskapsområden.

Särskild satsning på lärarassistenter för att vända skolresultaten i utsatta områden

Allt fler skolor anställer nu lärarassistenter för att avlasta lärarna med administrativt arbete så att de kan fokusera på kärnverksamheten – undervisningen. Arbetsuppgifterna handlar om att organisera nationella prov, boka lokaler, planera in föräldrasamtal, frånvaroadministration med mera. Detta är en positiv utveckling som bidrar till att uppvärdera läraryrket. Jobbet som lärarassistent kan också vara en första väg in i arbete i skolans värld för ungdomar.

I utanförskapsområden är behovet av administrativ avlastning ofta särskilt stort. Undervisningen kräver mer tid och det finns fler elever med sociala problem som kräver extra mycket samverkan mellan elevhälsa, föräldrarna och andra myndigheter. Arbetsmiljön för lärarna på dessa skolor är också en anledning till att många skickliga lärare väljer bort att jobba där, då timmarna inte räcker till för att klara den höga arbetsbelastningen. Därför behövs resurser för att fler lärarassistenter kan anställas i landets mest utsatta områden.

Utökad rätt till förskola

För barn som har halkat efter eller är i riskzonen har insatser visat sig ge större effekt ju tidigare de genomförs. Förskolans uppgift att förbereda inför skolstarten är därmed särskilt viktig för barn som kommer från studieovana hem eller utsatta miljöer. Förskolan kan även spela en stor roll för barnens möjligheter att tidigt lära sig svenska. Men många elever är på grund av att deras föräldrar inte arbetar utestängda från de fördelar en fungerande förskola kan ge dem. Moderaterna vill därför, när ekonomin tillåter, utöka rätten till förskola till 30 timmar i veckan för barn med föräldrar som får långvarigt försörjningsstöd eller som är arbetslösa.

Yrkesskola – fokus på yrkesämnen och svenska

Av de elever som invandrat till Sverige efter skolstart blev färre än hälften behöriga till gymnasiet läsåret 2016/17. Av de elever som Skolverket definierar som nyinvandrade och har varit i Sverige kortare tid än fyra år, blev färre än var tredje elev behörig.

Erfarenheten visar att mycket få av dessa elever kommer att klara av att läsa in en hel gymnasieutbildning, men också att introduktionsprogrammen inte fungerar så som det var tänkt. Därför vill vi, vid sidan av dagens treåriga nationella gymnasieprogram, att

det ska inrättas en tvåårig yrkesskola på gymnasial nivå, där fokus ligger på yrkesämnen och, för nyanlända, svenska. Det ska alltid gå att välja till kurser för att uppnå gymnasiebehörighet och, om man blir behörig, växla över till ett gymnasieprogram.

Ulf Kristersson (M)

Tobias Billström (M)

Hans Wallmark (M)

Johan Forssell (M)

Karin Enström (M)

Lotta Finstorp (M)

Saila Quicklund (M)

Elisabeth Svantesson (M)

Jessika Roswall (M)

Camilla Waltersson Grönvall (M)

Lars Hjälmered (M)

Mats Green (M)